

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Живковић Миленко Мирко	
Датум и место рођења	27.1.1984. године, Бања Лука	
Основне студије		
Универзитет		
Факултет	Висока школа унутрашњих послова у Бањој Луци	
Студијски програм	Основне студије	
Звање	Дипломирани правник унутрашњих послова	
Година уписа	2002.	
Година завршетка	2006.	
Просечна оцена	7,80	

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Београду	
Факултет	Правни факултет	
Студијски програм	Мастер студије	
Звање	Мастер правник за ужу научну област кривично право	
Година уписа	2006.	
Година завршетка	2008.	
Просечна оцена	7,00	
Научна област	Кривичноправна	
Наслов завршног рада	Ратни злочини против цивилног становништва	

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу	
Факултет	Правни факултет	
Студијски програм	Докторске академске студије права	
Година уписа	2008.	
Остварен број ЕСПБ бодова	180	
Просечна оцена	8,00	

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Кривичноправна заштита полне слободе малољетника	
Име и презиме ментора, звање	проф. др Драган Јовашевић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу	
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	8/18-01-008/14-014 од 26.12. 2014. године	

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	441+XIV	
Број поглавља	Увод, четири главе, закључак и литература	
Број слика (шема, графикона)	57	
Број табела	49	
Број прилога		

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације

Р. бр. Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице Категорија

Мирко Живковић, Фактори и облици испољавања малолетничке делинквенције на подручју општине Прњавор, Зборник радова Правног факултета у Нишу, Ниш, број 60/2012. године, стр.125-133

- 1 У раду се анализирају облици испољавања малолетничке делинквенције (феноменологија) у Републици Српској, при чему је аутор посебан акценат ставио на ставове у општини Прњавор користећи богат статистичке податке о обиму, учесталости, динамичности и структури кривичних дела малолетника. Уз то је у раду у одређеној мери анализиран скуп егзогенних и ендогенних узрока и услова који су довели до појаве и извршења, односно пораста делинквенције малолетника уопште, односно појединих њених облика и видова испољавања истог појма у посматраном временском периоду. Аутор на бази законских решења, правне теорије, судске и криминалистичке праксе, као и статистичких показатеља анализира појам, елементе, карактеристике и облике испољавања, те узроке делинквенције малолетника у општини Прњавор, указујући на одређене тенденције и дајући предлоге за смањење овог облика преступништва младих. M52

Мирко Живковић, Дарко Ковјанић, Криминалистички аспекти полног насиља над дјететом, Европски дефендологија центар – омладина и понашање, Бања Лука, број 1/2013. године, стр.383-392

- 2 Полазећи од златних питања криминалистике (аутори у раду обрађују криминалистички приступ сагледавању откривању и доказивању извршеног кривичног дела полног насиља над дјететом као најтежег кривичног дела против полне слободе дјетета, те откривању и доказивању кривичног његовог учиниоца. При томе се систематично и исцрпно излажу оперативне тактичке мере и радње, као и поступци криминалистичке технике у расветљавању и разјашњавању кривичних дела над полно слободом деце и малолетника, те проналаску учинилаца ових дела, као и доказивању њихове кривице. Аутори у раду указују на низ проблема са којима се срећу криминалистички радници у поступку откривања ових кривичних дела с обзиром на чињеницу да се ради о делу које је обухваћено великом тамном бројком криминалитета, као и да су учиниоци и жртве међусобно позната лица (често и лица која припадају истом породичном кругу или кругу ближњих сродника). M53

Мирко Живковић, Специфичност доказивања кривичног дјела насиље у породици и породичној заједници, Безбједност, полиција, грађани, Бања Лука, број 1-2/2015. године, стр.279-295

- 3 Полазећи од правне анализе појма, елемената, карактеристика и обележја, те облика и видова испољавања кривичног дела насиља у породици и породичној заједници према законском решењу у Републици Српској, односно у Босни и Херцеговини, аутор указује на специфичан и изузетно осетљив криминалистички приступ сагледавању откривању и доказивању извршеног кривичног дела насиља у породици и породичној заједници, те откривању и доказивању кривичног његовог учиниоца. При томе се систематично и исцрпно излажу оперативне тактичке мере и радње, као и поступци криминалистичке технике у расветљавању и разјашњавању ових тежких кривичних дела насиља, те проналаску учинилаца ових дела, као и доказивању њихове кривице. Аутор у раду указује на низ проблема са којима се срећу криминалистички радници у поступку откривања ових кривичних дела с обзиром на чињеницу да се ради о делу које је обухваћено великом тамном бројком криминалитета, као и да су учиниоци и жртве лица која припадају истом породичном савијештву. M53

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Кандидат је положио све испите и испунио све друге обавезе предвиђене студијским програмом докторских академских студија права на Правном факултету Универзитета у Нишу, објавио је више од десет радова у научним часописима, те је са рефератима учествовао на више научних скупова у Србији и Босни и Херцеговини. Број, садржина и квалитет објављених научних радова и реферата, као и оригиналност и систематичност коју је остварио у овој докторској дисертацији, уз употребу солидног научно-методолошког инструментаријума, као и изложени резултати теоријског и практичног истраживања указују на висок ниво познавања ове проблематике од стране кандидата.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација под називом : "Кривичноправна заштита полне слободе малолетника" кандидата Мирка Живковића написана је на 441 страници компјутерски обрађеног текста, уз одговарајући проред, са укупно 711 напомена у фуснотама, углавном библиографског карактера. Литерарну подлогу овога рада чини укупно 398 домаћих и иностраних извора - уџбеници, књиге, монографије, приручници, коментари закона, збирке закона, збирке судске праксе, уз 75 међународних докумената и законских текстова, те 16 електронских извора, уз друге бројне научне и стручне радове објављене у часописима и реферате са саветовања. Ради се о правно-теоријској и судско-практичној анализи изузетно значајних института посебног дела кривичног права – кривичних дела против полне слободе детета и малолетника. Различити облици и видови злоупотребе полне слободе малолетника угрожавају, поред полне слободе (као једне од основних слобода човека), живот, тело и здравље малолетника, па и јавни морал.

Због високог степена друштвене опасности ових дела и обима и интензитета проузрокованих последица по полни

живот и здравље малолетника, као и интернационалног карактера ове појаве, међународна заједница је почетком 20. века предузела напоре да се успостави јединствени систем превентивних и репресивних мера у циљу спречавања и сузбијања полних деликата, порнографије и проституције, те трговине људима, као и других дела против полне слободе малолетника. У том циљу је донето више универзалних и регионалних међународних докумената који данас чине основу за инкриминације ових противправних понашања у свим позитивним законодавствима. Структурално је рад подељен у четири главе уз увод и закључна разматрања. То су : 1) историјски развој кривичноправне заштите полне слободе малолетника, 2) кривичноправна заштита полне слободе малолетника у међународном и упоредном праву, 3) кривичноправна заштита полне слободе малолетника у праву Републике Српске и Босне и Херцеговине и 4) полно насиље над малолетницима у Републици Српској у правосудној пракси.

У уводном делу (стр. 1-12) кандидат је изложио проблем, предмет, циљ и методе научног истраживања, хипотетички оквир, варијабле и индикаторе, те научну и друштвену оправданост истраживања, где је истакао да од најстаријих времена до данашњих дана сва друштва покушавају да пронађу ефикасан, квалитетан и законит одговор на различите облике и видове угрожавања полне слободе малолетника. Ради се о друштвено опасним и противправним делатностима које су управљене на угрожавање полне слободе, живота, тела и здравља људи, али и јавног морала. У даљем току уводног излагања кандидат је указао на широк спектар различитих питања која је обрадио у свом раду, а која практично одређују појам, карактеристике, елементе, садржину, значај, правну природу, облике испољавања и прописане казне и друге кривичне санкције за учиниоце више кривичних дела полног насиља над малолетницима у домаћем, међународном и упоредном кривичном законодавству, али и у теорији и пракси.

Прва глава (стр. 13-66) носи назив : "Историјски развој кривичноправне заштите полне слободе малолетника". На овом месту је кандидат извршио правноисторијску анализу кривичноправних одредби о санкционисању повреде и угрожавања полне слободе малолетника у више различитих писаних правних споменика и то : 1) у свету, где су анализирана решења : Хамурабијевог законика, Гортинског законика, Салијског законика, Еклоге и Душановог законика и 2) у Републици Српској где је излагање подељено у више временских периода и то : а) период пре Првог светског рада где је анализирано обичајно право и правни прописи законског и подзаконског карактера у : Босанској држави, Османлијском царству и у периоду Аустро-угарске окупације, б) период између два светска рата где су анализирани одредбе Казнитељног законика за Књажество Србију и Кривичног законика Краљевине Југославије и в) период после Другог светског рата где су анализирани одредбе о правној заштити полне слободе малолетника (појам, карактеристике, обележја и облици испољавања више кривичних дела ове врсте) у : Кривичном закоником ФНРЈ из 1951. године са новелом из 1959. године, Кривичном закону СР Босне и Херцеговине из 1977. године и Кривичном закону Републике Српске из 2000. године. На овом месту су суптилној правној анализи подвргнута решења различитих законских текстова од времена старог века у свету, односно од средњег века на подручју Босне и Херцеговине до данашњих дана, који су предвиђали различита кривична дела ове врсте. Овај део рада одликује прецизна и аргументована правна анализа различитих облика и видова испољавања кривичних дела против полне слободе малолетника и систем кривичних санкција за њихове учиниоце, при чему кандидат прати тенденције у правцу дефинисања појединих кривичних дела и начин одговора државе на таква противправна понашања.

Друга глава (стр. 67-156) носи назив : " Кривичноправна заштита полне слободе малолетника у међународном и упоредном праву". Будући да целокупни правни систем Босне и Херцеговине прожимају међународни стандарди који су инкорпорисани у њега, то је логично да је кандидат одређену пажњу у свом раду посветио управо овој анализи. Излагање у овом делу докторске дисертације је подељено у две целине које се логично настављају. Овде су, прво, анализирани одредбе више универзалних и регионалних (европских) међународних докумената које уређују сузбијање проституције, порнографије и трговине људима, односно прописују обавезе држава на спречавању и сузбијању различитих облика и видова злоупотребе полне слободе уопште, а посебно малолетника. Потом следи анализа појединих облика и видова испољавања кривичних дела против полне слободе малолетника у упоредном кривичном законодавству, као и систем кривичних санкција за њихове учиниоце. Овде је излагање подељено у три целине : а) закони бивших југословенских република (Македонија, Словенија, Србија, Хрватска и Црна Гора), б) закони источноевропских држава (Естонија, Литванија, Пољска и Руска федерација) и в) закони централноевропских држава (Шведска, Шпанија, Аустрија, Немачка и Француска).

Овим излагањем се ствара солидна основа за суптилну правну анализу и упоређивање ових законских решења са сличним решењима у Републици Српској, што може бити од користи и домаћем законодавцу при формулисању будућих законских решења у овој области. Овај део рада је окончан коментаром и анализом појединих упоредноправних решења међусобно и у односу на слична решења у кривичном законодавству Републике Српске. Посебну вредност овог дела рада управо чини велика шароликост и богатство посматраних и анализираних упоредноправних решења држава са више различитих кривичних дела у основном, привилегованом и квалификованом облику са различитим врстама и мерама кривичних санкција за њихове учиниоце.

"Кривичноправна заштита полне слободе малолетника у праву Републике Српске и Босне и Херцеговине" представља област истраживања у трећој глави ове докторске дисертације (стр. 157-308). Овде су анализирани

појам, карактеристике, елементи, садржина, облици испољавања, својство учиниоца и жртве, облик кривице и прописане санкције за поједина кривична дела против полне слободе малолетника у праву Републике Српске, са указивањем на сличности и разлике у законским решењима ових кривичних дела у другим кривичним законима Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине. Ту су изложена на бази теоријских, законских и судскопрактичних аспеката сва кривична дела која за објекат заштите имају полну слободу малолетника. Овај део рада карактерише, не само правнодогматска анализа законских решења и начина њиховог испољавања у судској и криминалистичкој пракси, већ и уочавање проблема у њиховој примени од стране органа кривичног правосуђа, сучељавање са сличним решењима у упоредном кривичном законодавству и међународним стандардима, те предлагање могућих решења за спорне ситуације.

У четвртој глави (стр.309-380) под називом : "Полно насиље над малољетницима у Републици Српској у правосудној пракси" су изложени резултати емпиријских истраживања места, улоге, значаја, обима и динамике испољавања кривичних дела против полне слободе малолетника у практичној примени од стране полиције, тужилаштва и суда у периоду 2010-2013. године. Прву целину чини анализа обима, динамике и структуре кривичних дела полног насиља над малољетницима у посматраном периоду на бази статистичких података. У овој глави је такође била подвргнута детаљној анализи политика кривичног прогона за посматрана кривична дела од стране тужилаштва како би се анализирао број (процент) оптужених у односу на пријављена кривична дела ове врсте, односно спроведених истрага. И на крају, предмет анализе је била и казнена политика судова у Републици Српској у погледу изречених казни и других кривичних санкција (условне осуде и мера безбедности) према учиниоцима ових кривичних дела у наведеном временском периоду чиме ово емпиријско истраживање представља солидну основу за законодавца, али и за надлежне правосудне органе у правцу заузимања начелних правних схватања у погледу обима, начина и правца примене појединих мера ове врсте као средстава у сузбијању и спречавању криминалитета уопште, а посебно криминалитета насиља над полным слободом малолетника.

Том делу докторске дисертације следе закључна разматрања (стр. 381-403) где су сумирани резултати правноисторијске и упоредноправне анализе различитих кривичних дела против полне слободе малолетника, те правне анализе ових кривичних дела у кривичном законодавству Републике Српске и Босне и Херцеговине, у судској пракси домаћих судова, те степену њихове усклађености са међународним стандардима. Овај део садржи и предлог мера за повећање ефикасности надлежних државних органа у превенцији кривичних дела ове врсте, те органа кривичног правосуђа код правилне, квалитетне и законите правне квалификације појединих случајева из праксе и њиховог подвођења под законске одредбе појединих кривичних дела ради правилне и правичне примене кривичних санкција према учиниоцима тих дела. Наравно, да је на овом месту изложен и предлог мера за отклањање уочених недостатака у законским прописима и њиховој примени у свакодневној судској пракси приликом примене законских решења код појединих кривичних дела ове врсте.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације *(до 200 речи)*

У анализираној докторској дисертацији су у потпуности остварени сви постављени циљеви применом одговарајућих научно-истраживачких метода и поступака. Уз правнотеоријску и судскопрактичну анализу више различитих кривичних дела против полне слободе малолетника у кривичном праву Републике Српске, односно Босне и Херцеговине данас, односно у дугом историјском развоју, те њиховом компарацијом са системом утврђених универзалних и регионалних међународних стандарда и упоредноправних решења репрезентативних кривичних законодавстава Европе кандидат је дао и посебан критички осврт на постојећа законска решења, али и низ предлога за иновирање позитивног кривичног законодавства Републике Српске, односно за органе кривичног правосуђа приликом откривања, доказивања и пресуђења кривичних дела против полне слободе малолетника и изрицања кривичних санкција њиховим учиниоцима.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације *(до 200 речи)*

Систематска и целовита обрада појма, карактеристика, садржине, елемената, врсте, правне природе, облика испољавања кривичних дела против полне слободе малолетника и система кривичних санкција за њихове учиниоце на подручју Републике Српске од средњег века до данас, те анализа ових кривичних дела на бази стандарда и решења у међународном, домаћем и упоредном кривичном праву, у теорији, пракси и судској статистици у кривичноправном, криминолошком и криминалополитичком смислу представља прво систематизовано и јединствено монографско дело ове врсте на подручју правне теорије у Босни и Херцеговини, али и у Републици Србији. Иако је посматрана проблематика и раније била проучавана спорадично, сумарно, парцијално и поједностављено кроз поједине научне и стручне радове, односно реферате на саветовањима, тек ова докторска дисертација представља целовиту и систематску анализу свих кривичних дела против полне слободе малолетника са више аспекта : историјског развоја ових кривичних дела у свету и у Републици Српској, система универзалних и регионалних међународних стандарда заштите полне слободе деце и малолетника, упоредноправне анализе кривичних дела против полне слободе малолетника у репрезентативним европским кривичним законодавствима, односно у позитивном праву Републике Српске и Босне и Херцеговине и судскопрактичне анализе обима, динамике и структуре ових кривичних дела, политике кривичног прогона тужилаштва, односно казнене политике судова за посматрана кривична дела.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Докторска дисертација : "Кривичноправна заштита полне слободе малолетника" представља оригинално монографско научно дело које је настало као резултат продубљеног и интердисциплинарног самосталног научно-истраживачког рада кандидата. На то указују солидно постављени циљеви, хипотезе и варијабле, коришћени научно-истраживачки методи и поступци теоријског и емпиријског карактера, прикупљена и детаљно анализирана обимна и разнолика истраживачка грађа : историјског, компаративног, међународног, позитивноправног, правнотеоријског и емпиријског карактера (што представља најобимнији и најзначајнији део ове дисертације), као и оригинална систематика, начин интерпретације добијених резултата и посебно предлог мера за побољшање законских решења у овој области у праву Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, као и предлог мера за органе кривичног правосуђа (полицију, тужилаштво и суд) приликом откривања, доказивања и пресуђења посматраних кривичних дела против полне слободе малолетника што представља оригиналан и аутентичан допринос науци кривичног права уопште.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

После детаљног разматрања докторске дисертације Комисија закључује да пред кандидатом није био нимало лак и једноставан задатак. Требало је проучити и анализирати обимну домаћу и инострану законску и правнотеоријску литературу, релевантне међународне документе, као и актуелну судску праксу која се односи на прописивање појединих кривичних дела против полне слободе малолетника и санкције за њихове учиниоце од првих писаних правних докумената у свету, односно у Босни и Херцеговини до данас, како у кривичном праву Републике Српске и Босне и Херцеговине, тако и у упоредном кривичном законодавству, као и са аспекта степена њихове усклађености са међународним стандардима у овој области. Ради се, наиме, о институтима посебног дела кривичног права који су се историјски гледано појавили доста рано. То указује на актуелност и значај изучавања различитих, често и специфичних, облика и видова испољавања кривичних дела против полне слободе малолетника и санкција за њихове учиниоце у домаћем и упоредном кривичном праву. Све је то побудило пажњу не само међународне заједнице, законодаваца у појединим државама и правосудних органа, већ и опште јавности. Но, и поред тога, проблематика спречавања, откривања и сузбијања кривичних дела против полне слободе малолетника и кажњавања њихових учинилаца због проблема у примени одређених законских прописа није у довољној мери до сада систематски, комплексно и продубљено посматрана и анализирана (о чему сведочи готово непостојање монографских или обимнијих публикација на ову тему).

Кандидат је при писању ове дисертације успео да кроз анализу бројних домаћих и иностраних извора да преглед и критички осврт на историјски развој, појам, елементе, карактеристике, садржину, врсте, правну природу, облике испољавања и прописане казне и друге кривичне санкције за више кривичних дела против полне слободе малолетника, и то не само са становишта правне теорије, већ још више са аспекта судске праксе и потребе решавања бројних спорних ситуација у непосредној пракси. Анализирајући посматране карактеристике различитих облика ових кривичних дела у савременом кривичном праву, кандидат је савладао низ потешкоћа одређујући услове, начин и домете примене правних решења (садржаних у међународним документима, националном и упоредном кривичном законодавству и судској и статистичкој пракси) код прописивања, изрицања и извршења различитих врста кривичноправних мера према учиниоцима ових кривичних дела и правилно уочавајући могуће проблеме, недоследности и дилеме у примени појединих правних решења у конкретним животним ситуацијама у судској пракси, те дајући предлоге за њихово разрешење и превазилажење.

Међу посебним квалитетима по којима се издваја ова докторска дисертација је свеобухватно позитивноправно, теоријско, практично, историјскоправно и упоредноправно посматрање и анализа појма, елемената, карактеристика, врста, правне природе, садржине, облика и видова испољавања више кривичних дела против полне слободе малолетника у праву Републике Српске, односно Босне и Херцеговине и упоредном законодавству одређених репрезентативних држава Европе у чијој се основи налазе бројна међународна универзална и регионална документа и кривичних санкција за њихове учиниоце у примени, не само у области домаће и иностране теорије кривичног права, већ још више у судској и статистичкој пракси. Досадашња кривичноправна литература (и то не само домаћа) је без оправдања игнорисала бројна питања везана за ове облике противправних понашања којима се повређује или угрожава полна слобода малолетника.

При обради постављене теме, кандидат се није задржао само на пуком интерпретирању позитивноправне домаће и иностране литературе, већ је аргументовано и полемички износио и бранио своја оригинална гледишта. Овако интерпретирана проблематика кривичних дела полног насиља према малолетницима у националном, упоредном и међународном кривичном праву несумњиво ће наићи на добар пријем не само стручне, већ и опште читалачке публике. Рад је свеобухватан, комплексан, зналачки структурисан и научно фундиран што му уз коришћење обимне домаће и иностране правне литературе, великог броја међународних докумената, домаћег и упоредног кривичног законодавства, судске и статистичке праксе, уз одговарајући научни инструментаријум даје висок ниво квалитета. Зато овај рад представља одређени допринос науци кривичног права.

Број одлуке ННВ о именовану Комисије Број одлуке : 08/18-01-002/16-019

Датум именовања Комисије 8. март 2016. године

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Борислав Петровић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Сарајеву кривичноправна (Научна област) Правни факултет Универзитета у Сарајеву (Установа у којој је запослен)	председник
2.	Душица Миладиновић Стефановић, доцент Правног факултета Универзитета у Нишу кривичноправна (Научна област) Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	члан
3.	Драган Јовашевић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу кривичноправна (Научна област) Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	ментор, члан

Датум и место:

.....